

№ 141 (22590) 2022-рэ ильэс ШЭМБЭТ ШЫШЪХЬЭІУМ и 6

ПСІИ СҰЛАФЕНЕҰЛ ЄОО

къыхэтыутыгъэхэр ыкІи нэмыкі къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых

6 +

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Альэгьугьэм осэшІу фашІыгь

Республикэу Беларусь илыкохэу Адыгеим къэкоуагъэхэр тиреспубликэ ит мэкъумэщ промышленнэ предприятиехэм ащыщхэм ащыГагьэх. Ахэм ягьусагъэх АР-м мэкъу-мэщымкІэ иминистрэу Къуанэ Анзауррэ АР-м экономикэ хэхъоныгъэхэмкІэ ыкІи сатыумкІэ иминистрэу Шэуджэн Зауррэ.

ХьакІэхэр апэу зэкІолагьэхэр пчэнхэр зыща-Іыгьырэ ыкІи пчэныщэм хэшіыкіыгъэ гъомылапхъэхэр къызщыдагъэкІырэ комплексэу «Мирный-Адыгея» зыфиюу Мыекъопэ районым ит поселкэv Трехречнэм шагъэпсыгъэр ары. Пчэнхэр зыща-Іыгьхэ фермэм, щэ къызщакіащырэ цехым ащыіагъэх, псэушъхьэхэр зэра-Іыгьхэм, шапхьэу ащ пыльхэм, оборудованиеу агьэуцугьэм защагьэгьозагь.

Комплексым и юфыш 1эхэм къызэраlуагъэмкіэ, непэ фермэр шъхьэ минитІум тельытагь. 2019-рэ илъэсым Нидерландхэм къыращи «зааненскэ» зыфаюрэ пчэн лъэпкъэу шъхьэ 1017-рэ къащагъ. Нэужым ахэм шъхьэ 500 ахагьэхъуагь. Чэщ-зымафэм щэ литри 3,2-рэ фэдиз къаты. Ахэм арагъэшхыщтыр ежьхэм агьэхьазыры.

Мы мафэм ехъулІэу ащырэ пчэнышъхьэ мини 2-м телъытэгьэ апэрэ щэгьомылэпхъэ комплексым Іоф ешІэ. Ащ игъэпсын сомэ миллион 900 фэдиз пэІуагьэхьагь. 2020-рэ ильэсым пчэныщэр къызщыдагьэк/ыжьыщт комплексэу шъхьэ мини 3-м телъытагъэм июфшіэн ыублагь. ФермитІуми зэиним сахашанерп устех 5-м ехъу ащаlыгъ. Ахэм ащыщэу ащырэр шъхьэ мин 1,7-м ехъу. 2020-рэ илъэсым щэу къахьыжьыгъэр тонн 210-рэ, 2021-рэ ильэсым — 1398-рэ.

ИкІыгъэ илъэсым ООО-у «Агрохолдинг-Мирный» зыфиюрэм щэм хэшіыкіыгъэ продукцие къызщыдагъэкІырэ завод республикэм къыщызэlуихыгь. Итальянскэ производственнэ линие агъэпсыгь, пчэныщэм хэшІыкІыгьэ продукцие зэфэшъхьафхэр къыдагъэкІых, ахэм зэрахагъэхъощтым ыуж итых.

Предприятием кьое зэфэшъхьафхэр, йогурт, кьое гьэушкьоигьэ. тхъу. зэкІэмкІи гъомылэпхъэ зэмылІэужыгьоу 15 къыдегьэкІы. Ахэр Москва, Санкт-Петербург, Мыекъуапэ, Къырым, Краснодар краим ыкІи нэмыкІхэм ащаlуагьэкlых. Сатыу гупчэхэу «Ашан», «Лента», «Магнит» зыфаlохэрэм ащащэх.

ООО-у «Мирный-Адыгея» зыфиюрэм щэу республикэм къыщаугьоирэм ыкІи ащ хэшІыкІыгьэ гьомылапхъэу къыщыдагьэкІырэм зэрахигьэхъоштым имызакъоу. ІофшіэпІэ чІыпІэ 47-рэ къеты. ГурытымкІэ лэжьапкІэу

ри ытырэп. Адыгэ къуаем шІуагьэу пылъымрэ и Іэш Іугъэрэ зымышІэрэ тишъолъыр имызакьоу, Урысые Федерациеми, ІэкІыб къэрал-

сомэ мин 40 къахьы. Гу-

-ыжд шыша мехеІк уезпех

хэми арысыжьэп тІоми хэукъоныгъэ хъунэп тшюшІы. Тишъолъыр хьакІэхэр къызеблагъэхэкІэ, апэу къызыкІ эупчІ эхэрэр адыгэ къуаер ары. Адыгэ къуаер республикэм ибрендэу зэрэщытыр къыдалъытэзэ Белоруссием къикІыгъэ хьакіэхэр ар къэзышіырэ предприятиешхоу «Щэ заводэу «Джаджэ» зыфиюрэм еблэгъагъэх. Шхыныгьо къабзэу тишъолъыр къыщашІырэм, ыцІэ чыжьэу зыгьэјугьэм ипчъагьэ хагьахьозэ зэрэлажьэхэрэм нэІуасэ зыфашІыгь. Предприятием июфшіэн зэрэзэхищэрэр, продукциеу къыдигъэк ырэр зэрагъэлъэгъугъ, мыщ щы-

фэдиз арагъэгъотынэу.

ПшъэдэкІыжьэу ыхьырэм-

кІэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ

зиІэ обществэу «Мир-

ный-Адыгея» зыфи**І**орэм

пэрытныгьэ Адыгеим щи-

Іыгъ. Хэбзэгъэуцугъэм

къыдыхэльытагьэу къэ-

ралыгъо ІэпыІэгъуи ащ рагъэгъоты. ХэбзэІахь-

. хэм ятынкІи хъызмэт-

шІапІэм фэгъэкІотэнхэр

фашіыгьэх, транспортым ыкІи мылькум апае зыпа-

ри Іофшіэпіэ чіыпіэ 30 лажьэхэрэм адэгущыіа-

ХъызмэтшІэпІэ пэрытхэм мы заводыр ащыщ. Ащ игенеральнэ пащэ игуадзэ къызэриІуагъэмкіэ, хэхъоныгьэхэр ашіых, продукциеу къыдагъэкІырэми зырагьэушъомбгъу. Мы илъэсым Дунэе къэгъэлъэгъонэу «ПРОД-ЭКСПО-2022-м» изэнэкьокьоу «Лучший продукт» зыфијорэм илауреат хъугьэ. Къуаеу «Адыгейский», тхъу ціынэу ыкіи жъожьыгьэу «Гиагинский молзавод», «Главмаслопром» зыфиюхэрэм апае дышъэ медаль предприятием къыфагъэшьошагъ.

– Адыгэ лъэпкъыр зэрыгушхорэ гьомылапхьэм идэгъугъэ къык leмыгъэчыгъэнымкіэ пшъэдэкіыжьышхо тэхьы. Адыгэ къуаер тиреспубликэ нэмык! къыщыдамыгъэкІынэу зэрагьэнэфагьэм иш/уагьэк/э Урысыем ичІыпІэ зэфэшъхьафхэм типродукцие ащыютэгьэкы, тикъуаехэм ядэгъугъэ зэльашіэ. Щэу дгъэфедэрэр Адыгеим имызакьоу, Краснодар краим ык и Ростов хэкум къащытэщэфы. Непэрэ мафэм ехъулІэу «Сыр Адыгейский», «Чечел», «Косичка», «Сулугуни», «Охотничий», «Моцарела»

(Икізух я 3-рэ н. ит.)

Пшъэрылъ заулэ афишІыгъ

«Мы аужырэ ильэсхэм федеральнэ гупчэм къытитыгъэ Іэпы Іэгъум иш Іуагъэк Іэ республикэм итранспорт инфраструктурэ изегьэушьомбгъункІэ бэ тшІагьэр. Гьогухэм ягьэцэк Іэжьынрэ ягьэпсынрэ мылькушхо апэ юхьэ. Графикым ыпэ итэу псэольабэ дгьэпсын тэльэкІы, ау гьэхъагьэу тиІэхэм такъыщыуцурэп. Республикэм игьогухэм язытет нахьыш/у шІыгъэным фэшІ джыри бэ зэшІотхын фаеу тапэ ильыр.

Ащ пае проектык Іэхэмрэ шъольыр, муниципальнэ гьогухэм ягьэцэк южьынрэ льэшэу тынаю атедгъэтын, къулыкъу пстэуми шІуагъэ къытэу тадэлэжьэн *фае»,* — къыІуагь Къумпіыл Мурат.

Виктор Вовк зэрэхигъэунэфыкіыгъэмкіэ, гъогухэмкіэ ГъэІорышІапІэу «Черноморье» зыфигорэм джыдэдэм проектышхо заулэмэ Іоф адешіэ. Федеральнэ гъогоу А-160-м (Мыекьуапэ — Бжьэдыгьухьаблэ — Адыгэкьалэ — Усть-Лабинскэ — Кореновскэ зэзыпхырэм) шъолъыриплІым нэсэу зегьэушъомбгъугьэнымкІэ документхэм ягьэхьазырын ыуж

Федеральнэ автомобиль гьогоу А-160-м игьэцэкІэжьынкІэ чыпиплимэ ахэхьэрэ чыгу Іахьи 10 заул Іофшіэнхэр зыщыухыгьэнхэ фаеу кьэнагьэр. Ащ ыужкіэ псэуалъэхэм япроектированиекіэ Іофшіэнхэр лъагъэкІотэн алъэкІыщт. ЧІыАдыгеим и Ліышъхьэу Къумпіыл Мурат республикэм игьогухэм язегьэушьомбгьун зыщытегущыІэгьэхэ зэІукІэр тыгьуасэ зэрищагь. ГьогухэмкІэ ГьэІорышІапІэў «Черноморье» зыфигорэм ипащэу Виктор Вовк пэгудзыгъэ шІыкІэм тетэу ащ хэлэжьагь.

пІэ заулэхэм шъолъыриплІым нэсэу гъогухэм защягъэушъомбгьугьэнымкІэ ІофшІэнышхохэр ащызэхэщэгьэнхэу ра-

Мэхьанэшхо зиІэ проектхэм зэу ащыщ ЧІыбый каналым дэжь автомобиль гьогоу А-146-м гьогу зэхэкІыпІэ щыгьэпсыгьэныр. 2022-рэ ильэсым ия 4-рэ квартал ІофшІэныр рагьэжьэнэу рахьухьэ. ІэрышІ псэольитф, тшихпикее дехулост уховшем лъэмыджэу метрэ 800 фэдиз зикіыхьэгъэщтыр ащ хэхьащтых. Скоростым къыщамыгъакІэу автомобилыбэ зыщызекІорэ чыпіэхэр ащ ишіуагьэкіэ зэпачын альэкІыщт, укьэбзальэу тетыщтхэри, фэжьу макьэхэм цІыфхэр ащызыухьумэрэ пкьыгьохэри чІыопсым изытет нахьышІу шІыгьэным фэІорышІэштых.

«Проектхэр зэхагъэуцохэ зыхъук і эчыгу і ахьхэмрэ мылькумрэ япхыгьэ юфыгьохэр муниципальнэ образованиехэм яадминистрациехэм ягъусэхэу зэшlуахых», — къыlуагь Виктор Вовк.

Гъогум епхыгьэ проектхэм ягьэцэкІэн пае ведомствэхэм зэдэлэжьэныгьэ пытэ зэдыря-Ізным мэхьанэшхо зэриІэр Адыгеим и ЛІышъхьэ къыхигъэщыгь, гьогухэр щынэгьончьэн--ыск охшестония мехь ениех зэрэкІорэр хигьэунэфыкІыгь. Къумпіыл Мурат пшъэрылъ афишныгь чинперысхэм яепльыкІэхэр кьыдальытэхэзэ, проектым епхыгъэ унашъохэр аштэнхэу.

«Пшъэдэк Іыжь зыхьырэ къулыкъухэм зэдырагъаштэу юф ашІэн, инфраструктурэм зырагьэушьомбгьу зыхьук Іэ Іофыгьоу къэуцухэрэр зэдызэш үахын фае. Тэ пшъэрыльэу зэдыти Іэр гьогухэр щынэгьончьэнхэр, автомобилистхэми, чІыпІэрысхэми амалэу яІэхэр нахьышІу шІыгъэныр ары», къыІуагъ КъумпІыл Мурат.

> АР-м и Лышъхьэ ипресс-къулыкъу

НыбжыкІэ сэнаущхэр хэлэжьэщтых

НыбжыкІэ сэнаущхэм яслетэу «Фыщт-2022-р» зэрэзэхащэщтым фэгьэхыгъэ зэlyкlэу Адыгеим и Ліышъхьэу Къумпіыл Мурат тхьамэтагьор зыщызэрихьагьэр АР-м и Правительствэ зычІэт унэм тыгьуасэ щыкІуагь.

Іофтхьабзэм мэхьанэшхо зэриІэр республикэм и яльытыгьэмэ, слетыр

Зэіукіэр қызэіуихызэ. Лышъхьэ қъыхигьэшыгь. «Блэк Іыгъэ илъэсхэм

пжыри нахь гъэш Іэгьон шагьэльэгьошт. муницишІыгьэн фае. НыбжьыкІэ сэнаущхэм якъыхэгъэщынкІэ мы Іофтхьабзэр амалышюу шыт. Ильэс заулэ тешІэмэ отраслэ зэфэшъхьафхэм юф ащызыш Іэшт, тиреспубликэ хэхьоныгьэ езыгьэшІыщт к Іалэхэмрэ пшъашъэхэмрэ зыпапльэхэрэр мыщ къыщэнафэх. Ахэм шІоигьоныгьэу я Іэхэр зэдгьэшІэным, яамалхэм зыкъызэ Іуахынымк Іэ ныбжьык Іэхэм Іэпы Іэгьу тафэхъуным мэхьанэшхо яI», — къыlуагъ Адыгеим и Лышъхьэ.

АР-м гьэсэныгьэмрэ шІэныгьэмрэкІэ иминистрэ ипшъэрылъхэр зыгьэцакІэу Евгений Лебедевым слетым зызэрэфагьэхьазырырэм фэгьэхьыгьэу къыІотагь. Мыгьэ культурэ, спортивнэ, турист, экологие Іофтхьабзэхэр ары анахьэу зэрахьащтхэр. Творческэ коллективхэм тематическэ площадкэхэм закъы-

палитетхэмрэ республикэм иапшъэрэ еджапІэхэмрэ льэтегьэуцохэр, спорт зэнэкьокьухэр, экскурсиехэр, экологие, просветительскэ Іофтхьабзэхэр зэхащэщтых.

Слетымкіэ хъугьэ-шіэгьэ шъхьа!эу щытыщтыр Адыгеим и Ліышъхьэ ныбжымкі эхэм зэраіукі эщтыр

Коронавирусым ыпкь къикІыкІэ слетыр илъэси 2 зэхащэнэу хъугьэп. ЫпэкІэ зэрэщытыгъэм фэдэу, Фыщт икьушъхьэлъапэ дэжь ар щыкющт. -фвахашефев диалоаШ хэм яныбжьыкІэхэр ащ

къекІолІэщтых. Адыгеим истудент сэнаущхэм анэмыкіэу, Кьэбэртэе-Бэлькьарми, Кьэрэщэе-Щэрджэсми, Краснодар крайми ястудентхэр ныбжьыкІэ форумым зэфищэщтых. ШышъхьэІум и 12-м къыщегьэжьагьэу и 14-м нэс кощт слетым ныбжьыкіэ нэбгырэ 300-м ехъу хэ-

> АР-м и Лышъхьэ ипресс-къулыкъу

«Адыгэмакь» ШышъхьэІум и 6, 2022-рэ илъэс

Альэгьугьэм осэшІу фашІыгь

(Икіэух)

зыфи юхэрэр ц ынэу ык и ащыщхэр гьэгьугьэхэу, джащ фэдэу тхъу зэфэшьхьафхэр къыдэтэгьэк/ых, — elo заводым иloфышіэ.

Продукциер дэгьоу зэрашэфырэм къыхэкІэу 2010-рэ илъэсым заводым зырагьэушьомбгьугь. ЦехыкІэ ашІыгь ыкІи аужыедетшидь мехестивш ед оборудование зэрагъэгъотыгь. Ащ ишІуагьэкІэ кьыдагьэкІырэ къуаер фэдитіукіэ нахьыбэ хъугьэ.

Заводым хэхьоныгьэу ефведып шыша мехеlи ямыlәу lоф зәрашlәрәр. Щэу зэрагьэгьотырэр гощыгъэу къыдагъэкІыжьы. Щэташъхьэр тырахы, тхьу цІынэ зэфэшьхьафхэр, къуаехэр хашІыкІых. Къоепсэу къакІэкІырэри джы къыдагъэкІыжьы. 2007-рэ илъэсым къыщегъэжьагьэу къоепсыр къызыщыдагъэкІыжьырэ цех яІэ хьугьэ. Ащ ишІуагьэкІэ чІыопсыр ымыушюеу ар агъэфедэ. Ащ дакloy продукциер дэгьоу ащэфы.

Заводым ипащэ игуадзэ кьызэријуагъэмкіэ, непэ къэралыгьом къытыралъхьэгьэ санкциехэр ащ фэдизэу зэхашІэрэп. Къэбар нэпціэу кьекіокіырэр нахьыб, джары цІыфхэр гумэкІыгьо хэзыдзэхэрэр. тшестеімишк еімнеішфоіК пкъыгъохэр амыгъотыныр ары анахьэу зытещыныхьагьэхэр. Къуаехэр зэралъхьэхэрэмкіэ гумэкіыгьо щывагь, сыда пюмэ ахэр Европэм кьыщыдагъэкІых. Арэу щытми, непэрэ мафэм заводым зыпкь итэу Іоф ешІэ.

Аужырэ шапхъэхэм адихедэфеств дехерные едетш нахь мышІэми, «Адыгей-«Косички» зыфаторэ кьое льэпкъхэр Іэкіэ ашіых. Къуаехэр зэдэзыгъэпкіэрэ оборудованиер ІэкІыбым къыщыдагъэкІы. Зыгорэ кьутагьэу кьыхэкІыгьэми, щынагьо щыІэп, ІэпэчІэгъанэ заводым иІ, ащ щымыкІэнхэм пае инженернэ

ціыфым ипсауныгьэкіэ апэ ит мы заводыр. Ильэс ишІогьэшхо кьэкІо. Уры- зэкІэльыкІохэм дэгъэшІ сыем ичІыпІэ зэфэшьхьафхэм продукциер ащыіуагъэкІы. Непэрэ мафэм ехъулізу «Щэ заводзу «Джаджэм» нэбгырэ 572рэ щэлажьэ. Джыри Іоф--еалада дехеннын енпенш гьотынхэ амал яІ. Предприятием кіуачізу ізкізльымкІэ продукциеу кьыдигъэкІырэм хигъэхъон ылъэкІыщт.

Заводым кьыгъэхьазырырэ къуаехэм яІэшІугъэ хьакІэхэм арагъэуплъэкјугъ ыкји продукцием осэшІу кьыфашІыгь.

– Заводым иинагъэ ыкІи продукциеу къыдигьэкІырэм ибагьэ емыльытыгьэу ІэкІэ Іоф зышІэрэ цІыфхэм япчьагьэ зэрэмакІэм гу льымытэн пльэкІырэп. Ар заводым и юфыш юзхэм ш үк юз афэпльэгьунэу щыт, сыда пюмэ мэзэ заулэкіэ узэкіэіэбэжьмэ цеххэр к өү зэтырагьэпсыхьагьэх, непэрэ щы акІэм диштэу Іэмэ-псымакІэхэр чІагьэуцуагьэх. Заводыр ыпэкіэ лъыкіотэным ар иамалышlу. Товарым икъегъэк юк Іынк Іэ 2017-рэ ильэсым къыщегьэжьагьэу Адыгэ Республикэмрэ Белоруссиемрэ зэпхыныгьэ дэгъу зэдыти ј у юф зэдэтэшІэ. Товарым икъегьэкіокіынкіэ гъэрекіо доллар миллион 29-рэ федэу КЪЭТХЬЫГЪ, МЫ ИЛЪЭСЫМ имэзихэу пыкІыгъэм доллар миллион 17. Экспортым ылъэныкъок Іэ ар къэгъэльэгьоныш у. Адыгеим къыщыдагъэкІырэ продукциеу минеральнэ псыр, тхъур, пхъэшъхьэ-мышъхьэхэм ахэшІыкІыгьэ псы ІэшІухэр, щэр ыкІи щэхэкІхэр шъуитучанхэм бэу зэрательым тырэгушхо, - къыІуагъ ліыкіохэм

ский», «Спагетти» ыкІи **япащэу, концернэу «Бел**госпищепром» зыфиюрэм итхьаматэ игуадзэу дунэе шапхьэхэм адештэ, Александр Яковчиц.

> Ащ ыуж дунаим щызэльашІэгьэ дэгьэшІ заводэу «Мамырыкьу» зыфиloy Кошхьэблэ районым итым хьакіэхэр кіуагьэх.

Еджэркьуае дэт завокьулыкьум чанэу Іоф ешІэ. дыр 1992-рэ илъэсым агьэ-Продукциеу заводым псыгъ. АР-м иэкономикэ къыдигъэкІырэр шэпхъэ- хэхъоныгъэ ышІынымкІэ рэб зэфэшьхьаф 15 фэдиз рудование чІэтэу жьыкІэ шіухэм адештэ, іэшіу ыкіи федэкьэкіуапізу иізхэм непэ къыдагъэкіы. Ахэр

заводыр ылъэ пытэу теуцуагь, зыпкь итэу хэхьоныгъэхэр ешіых ыкіи тиреспубликэ имызакьоу, ащ ищытхьу чыжьэу нэсыгь.

Сыд фэдэрэ къини кьымыгьэуцухэу, яІофшІэн зэпыу фэмыхьоу заводыр зэрэлажьэрэр шіукіэ фэплъэгъунэу щыт ащ пэщэныгьэ дызезыхьэрэ Мамырыкьо Русльан. Заводым тызыдэхьэм, ащ хабзэу дэлъыр тымыгъэшІэгъон тлъэкІыгъэп. ТыдэкІи къэбзэ-льабз, щырэхьат, цІыфэу щылажьэхэрэри хьакІэхэм кьафэчэфэу кьапэгъокІыгъэх.

Заводым пшъэрыльэу иІэр къыдагьэкІырэ про-

дукцием идэгъугъэ ык/и дэгъэ льэпкьи 4 мэхьух: ибагъэ хэгъэхъогъэныр ары. Ильэс пчьагьэхэм зэпыу имыlэу, зыпкь итэу предприятиер зэрэлажьэрэм ишІуагъэкІэ оборудованиеу агъэфедэрэр нэмыкі къэгъэлъэгъонхэмкІи ахэм ашъхьэдэкІы.

Мамырыкьо Русльан кьызэриІуагьэмкІэ, чэщзымафэм дэгьэ тонн 500 кьашіы, ильэсым а пчъагъэр тонн мини 120-рэ мэхъу. Литрэхэмкіэ зэтефыжьыгьэу дэгьэ бэшэ- хэшь, ежь заводым обо-

«Рафинированный дезодорированный», «Нерафинированный», гьомылэпхьэ гьэнэфагьэхэмкІэ агъашхэрэ сабыйхэм апае «Рафинированный дезодорированный» ыкІи «Масло холодного отжима». Бэшэрэбым ит дагьэм нэмыкlэу, кьырагьэчьызэ, узыфаем фэдиз литрэ пчъагьэ кьыуащэн альэкІыщт. Дагьэр зэрагьэхъорэ бэшэрэбхэр пластикым хэшіыкіыгъэ «приформэхэу» ащэфыагъэпшыжьых

— Типродукцие зыщы-Іудгъэк Іыхэрэм ахэдгъэ*хьуагь,* — elo Руслъан. - Анахьэу къызыкІэупчІэхэрэр ык и нахьыбэу Тук ырэр дэгьэ льэпкьэу «Рафинированный дезодорированный» зыфиюрэр ары. Ащ урыпщэрыхьанкІэ дэгьу, бэмэ агу рехьы. Дэгьэ льэпкьэу «Масло холодного отжима» зыфиюрэр зэкІэмэ анахь льапІ, ау шІуагьэу пыльыри нахьыб. Гущыюм пае, тыгьэгьазэм термообработкэ имы Ізу, зэрэцІынэу дагьэр къыкІафы. Ар мыгьэжьагьэ хъумэ пагьэу къытырэр

нахь макі. Джары а льэпкъыр зыкІэнахь льапІэри.

Заводым ипащэ хьакіэхэм ягъусэу цеххэр кьаригъэпльыхьагьэх, ахэм Іоф зэрашІэрэр кьафиІотагъ. Ащ къызэрэти/уагъэмкіэ, кьыдагъэкіырэ продукцием идэгьугьэ хэгъэхъогъэным лъэшэу дэлажьэх. Тыгъэгъазэу ащэфырэм идэгьугьэ игьэкіотыгьэу мыщ щаупльэкіу. Ащ изытет мыдэгъу нэмыІэмэ, піахыщтэп. Заводым хэтым нэмыкіэу, прессовэ цехым хэушьхьафыкІыгъэу лабораторие чІэтэу такьикь 20 — 30 пэпчъ чэщ-зымафэм кьэуцу имыІэу дагьэу кьыкІафыгьэр аупльэкіу. А дагъэр нэужым ухъумагъэ зэрэхъущтми мэхьанэшхо иІ. Ащ тыгъи, жьи ебгъэгьоты хьущтэп. Мэфи 3 - 4-кlэ ар зыщытырэ нэуж етІани переработкэ ашІы. Участкэ пэпчъ гъэлъэшыгьэ шіыкіэм тетэу продукцием икьыдэгьэкіын щыльэпльэх. Ащ ишІуагьэкІэ дагьэм идэгьугьэ уехъырэхъышэжьынэу щьтэп. Ащ ишыхьат «Илъэсым ианахь товар дэгъу» зыфиlорэ Іофтхьабзэу ильэс пчьагьэ хьугьэу Москва щырекІокІырэм дэгъэшІ заводыр зэрэхэлажьэрэр ык/и дышьэ медаль пчъагьэ кьызэрэфагьэшьошагьэр. Заводыр непэ щыІэныгъэм кіэу къыхэхьэгъэ технологиехэмкіэ, Іэкіыбым кьыщыдагьэкІырэ анахь Іэмэпсымэ дэгъухэмкІэ зэтегъэпсыхьагь.

Заводым хэхьоныгьэу ышІыхэрэм Русльан кьащыуцурэп, ыпэкІэ зэрэльыкІотэщтым, кІэ горэхэр къызэриугупшысыщтым пылъ. Лэжьыгъэ тонн мин 50 зычІэфэщт элеваторыр заводым кьыгуашІыхьагь, оборудование дэгъукІэ зэтырагьэпсыхьагь. Джащ фэдэу станицэу Дондуковскэм, мэшіоку гьогум пэгъунэгъоу ятІонэрэ дэгъэшІ завод ин кьыщашІы.

КІАРЭ Фатим. Сурэтхэр А. Лаутеншлегер тырихыгъэх.

Кавказ къашъом ифестиваль

Тыркуем мамырэу щыуджыгъэх

Щысэ зытырахырэ кlэлэцlыкlу адыгэ къэшъокlо ансамблэу «Мыекъуапэ инэфыльэхэр» я XVIII-рэ Дунэе фестивалэу Тыркуем щыкlуагьэм хэлэжьагь.

Кавказыр ыкІи дунаир мамырэу псэунхэм афэгьэхьыгьэ Дунэе фестивалэу Тыркуем икъалэу Ялово щызэхащагъэм кавказ икъашъохэр къыщашІыгьэх, орэдхэр къыщајуагъэх.

«Мыекъуапэ инэфылъэхэр», Кьэбэртэе-Бэлькьарым кьикІыгъэ «Щагъдыир», Дагъыстан

иансамблэхэу «Кавказ икьушьхьэчlэсхэр» ыкlи «Хасавюрт» зыфиюхэрэр, Темыр Осетием — Аланием иансамблэу «БАРС» зыцІэр Урысыем икІы-

Фестивалым иапэрэ мафэ, бэдзэогьум и 26-м, ансамблэхэр, орэды охэр нэ уасэ

зэфэхъугьэх. КъыкІэлъыкІогъэ мафэм Ялово изэlухыгьэ чlыпіэхэм концертхэр къащатыгьэх. «Мыекьуапэ инэфыльэхэр», пащэхэр кьалэу Ялово имэрэу Мустафа Тутук Іукіагьэх.

Илъэсыбэ хъугъэу адыгэ къуаджэу Сауджакърэ «Мыекьуапэ инэфыльэхэмрэ» ныб-

джэгъуныгъэ зэдыряІ. Адыгеим иансамблэ цІэрыІо къуаджэм дэсхэм аlукlагь. Хьакlэхэмрэ бысымхэмрэ зэдэуджыгьэх. Фестивалыр бэдзэогъум и 30-м зэфашІыжьыгь. «Гала-концерт» зыфаюрэ пчыхьэзэхахьэм тиныбжыкІэхэр къыщышъуагьэх.

Ансамблэу «Мыекъуапэ инэфылъэхэм» ихудожественнэ пащэу, Урысыем культурэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэу, Къэбэртэе-Бэлькьарым изаслуженнэ артистэу, Адыгеим инароднэ артистэу Нэныжъ Айдэмыр «Шьольырэу Ялово изаслуженнэ артист» зыфиlорэ щытхъуцІэр къыфаусыгъ, зэхахьэм къыщыфэгушІуагъэх.

Адыгэ Республикэм культурэмкІэ и Министерствэ лъэшэу афэраз Урысыем и МИД, Краснодар краим, Владикавказ якъулыкъушІэхэм, Швейцарием илыкохэу Грузием щыіэхэм, Урысыем и Генеральнэ консульствэу Истамбул щыла--е е е вимехфо в нешехе в меденж пыІэгъу къазэрафэхъугъэхэм

— Фестивалым льэпкьхэр зэфищагьэх, зэlукlэгьухэр шlукІэ тыгу къэкІыжьыщтых, зэхэщакіохэм яшіушіагьэ тщыгьупшэщтэп, — къытиlуагь Нэныжъ Айдэмыр.

ЕМТЫЛЪ Нурбый.

Лъэпкъ искусствэр — тибаиныгъ

Джамырзэ Ибрахьим

Адыгэ лъэпкъым икультурэ зыгъэбаигъэхэм, зыІэтыгъэхэм ащыщ зэлъашІэрэ джэгуакІоу Джамырзэ Ибрахьимэ. Ар къызыхъугъэр мы мазэм илъэси 125-рэ мэхъу.

АдыгеимкІэ къуаджэу Афыпсыпэ щыщыгъ. Музыкэ Іэмэ-псымэ зэфэшъхьафхэм къаригъа ощтыгъ, шык опшынэри пщынэри ыгъэбзэрабзэщтыгъэх. Ащи изакъоп, орэдыю ыки орэдусышхуагъ. Джамырзэ Ибрахьимэ иунэ жъи кІи бэ щызэрэугьоищтыгьэр, орэдыжьхэм, таурыхьхэм, тарихь кьэбархэм ядэlунхэр зикіасэхэр щызэіукіэщтыгьэх. Джамырзэр джэгокіо кьодыягьэп, ышіэрэм ыІапэ зэрэнэсэу, мэкьэмэ ціыкіум псэ къыпигъакІэщтыгъ.

Анахьэу джэгухэр ары адыгэ пщынэр зыщагьэфедэщтыгьэр, Ибрахьимэ ыгьэджэгурэ нысащэхэр дэрмэн зэрылъ -еспинетисл, лытры усхусх етип остену шъхьэк афэ зыфаш ыщтыгъэ джэгок ошхуагь. Джамырзэм ипщынэ кьегьэіуакіэкіэ ифонозапись зырызхэр кьэнагьэх, ахэм яхьатыркіэ льэпкь искусствэм гъуни-нэзи ијагъэп, лъэпкъ јэмэ-псымэм ијэпэјасэ зыфэдагъэм щыгъуазэ охъу

Джамырзэ Ибрахьимэ ипсауныгьэ кьыхаіи, ынэ ымыльэгьу зэхьум, ыгукіэ икІэсэ сэнэхьатри музыкант-пщынэо ціэрыіом ыгьэтіыльын фае хьугьэ ыкіи, ыпэкіэ фэдэу, ціыф зэхэхьэпіэ-хьярышхохэм ахэхьажьыщтыгъэп. 1983-рэ ильэсым дунаим ехыжьыгь. Ау ащ фэдэ пщынэо ІэпэІасэм, шыкІэпщынэо Іазэщтыгьэм, джэгокіо дэгьугьэм ыціэ шіукіэ зие лъэпкъым икультурэ къыхэнагъ.

Зигъо Іофыгъу

Адыгэкъалэ имузей агъэкІэжьы

Льэпкь проектэу «Культура» зыфиlорэм ишlуагьэкlэ Адыгэкьалэ дэт краеведческэ музеим иэкспозицие кlэу агъэпсыжьы, экспонатхэр зыдагьэуцощт витринэхэр акloцlкlэ кьаблэхэу зэрагьэгьотыгьэх.

Музеим игъэтІыльыпІэ пае гъуч шкафхэу музей экспонатхэмрэ документхэмрэ зыдэльыщтхэр кьащэфыгьэх. Зэ-

фэдэкіэ сплит-системэхэр хагьэуцуагьэх, аудиогидхэр кьыз-ІэкІагъэхьагъэх. Мыхэм анэмыкіэу, музеим иэкспозицие

-вмк мехелидь шишь мехпьси териальнэ-культурэ кІэнкІэ диорамакіэр хагьэуцуагь.

«Адыгэкьалэ икраеведческэ

музей лъэпкъ адыгэ шъуашэхэмкіэ иэкспозицие хигьэхьон игухэль. Джырэкіэ хьульфыгьэ ыкіи бзыльфыгьэ шьуашэхэм яэскизхэр агъэхьазырыгъэх арагъэдынхэу. Лъэпкъ адыгэ шъуашэр ціыфэу музеим кьымынестуствеств медехестия тегъэпсыхьэгъэ манекенхэр зэдгьэгьотыгьэх», — elo Адыгэкъалэ икраеведческэ музей идиректорэу З. ХьэдэгъалІэм.

Шъугу къэтэгъэкІыжьы мы уахьтэм Урысыем культурэмкіэ и Министерствэ чіыпіэ муфо ендлам жей в форматический дишіи зэригьэхьазырыгьэр, ащ ихьатыркіэ культурэ Іофшіапіэхэм щыіакіэ зэрагьотыщтыр, ахэм а пстэумэ ялъытыгьэу нахь ціыфыбэ зыльащэ зэрэхьущтыр, ныбжьым е зыпыльхэ Іофым емыльытыгьэу.

(Тикорр.).

«Адыгэ макь» <u>Шышъхьэіу</u>м и 6, 2022-рэ <u>ильэс</u>

АР-м и Парламент

Гъэстыныпхъэ шхъуантІэр цІыфхэм аІэкІэгъэхьэгъэныр

АР-м и Къэралыгьо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр мы тхьамафэм Джэджэ районым щыlагь. Ащ игъусагьэх Парламентым ипащэ игуадзэу, мэкъумэщ политикэмкlэ, мылъку ыкlи чlыгу зэфыщытыкlэхэмкlэ Комитетым ипащэу Цэй Эдуард, АР-м экономикэ хэхьоныгьэхэмкlэ, мэкъумэщ хъызмэтымкlэ иминистрэхэу Шэуджэн Заур, Къуанэ Анзаур, АО-у «Газпром межрегионгаз Майкоп» зыфиlорэм ипащэу Игорь Сырчиныр.

Республикэ Парламентым ипресс-къулыкъу тызэрэщигъэгьозагьэмкіэ, Владимир Нарожнэм тхьамэтагьор зыщызэрихьэгьэ зэхэсыгьо станицэу Джаджэм щызэхащэгъагъ. Мы районым ипсэупІэхэм социальнэ газификациемкІэ программэр зэрэщыпхыращыщтыр ары анахьэу Іофтхьабзэр зыфэгьэхьыгъагъэр. Джэджэ район администрацием ипащэу Андрей Таранухиныр, псэупІэ кой администрациехэм япащэхэр, къулыкъу ыкІи ведомствэ зэфэех шь чеховыния мехфанкилэжьагъэх.

Зэхэсыгьом къызэрэща уагьэмкіэ, гъэстыныпхьэ шхьуантіэр ыпкіэ хэмыльэу ищагу ещэліэгьэным фэгьэхьыгьэ программэм мы муниципальнэ образованием ипсэупіэ 23-мэ адэсэу унэгьо 1138-рэ къыхеубытэ. Ахэм ащыщэу мы уахътэм льэіу тхыль къэзытыгьэр 366-р ары.

Программэм къызэрэщыдэлъытагъэмкіэ, Джэджэ районым щыпсэурэ унэгъо 1045-мэ 2022-рэ ильэсым, унэгъо 80-мэ 2023-м газыр афаращэліэн фае. Мы уахътэм зыфагъэпсыгъэр унэгъо 77-рэ мэхъу.

Игорь Сырчиным къызэрэхигъэщыгъэмкіэ, пъэіу тхылъхэр къызэратырэм бэкіэ епхыгъ іофхэр зэрэлъыкіотэщтхэр. Нахь чанэу ахэр къаіэкіагъахьэхэмэ, бжыхьэ-кіымэфэ уахътэу къызщыучъыіыщтым нэмысызэ газыр зыфатіупщыщтыр нахьыбэ хъущт.

Шъугу къэдгъэкіыжьын, псэупіэм гъэстыныпхьэ шхъуантіэр щызэбгырыщыгъэмэ, ар зыіэкіэмыхьэу дэсхэм ящагухэм ыпкlэ хэмыльэу афыращэлІэщт. УФ-м и Президентэу Владимир Путиныр ары ащ фэгъэхьыгъэ программэм кlэщакlо фэхъугъэр.

Владимир Нарожнэм социальнэ газификациер ціыфхэм Іэпыіэгъушхо зэрафэхъущтыр къыхигъэщызэ, Іофым хэлъыр нахь зэхэугуфыкіыгъэу алъыгъэ-Іэсыгъэным мэхьанэ зэриіэм къыкіигъэтхъыгъ.

— ЛъэІу тхылъхэм ятынкІэ, нэмыкІзу ищыкІагьэхэм ягьэхьазырынкІэ лъэныкьо пстэумкІи ІэпыІэгьу агьотын фае. Джащыгьум Іофхэр нахь кІэкІыщтых, — къыІуагъ республикэ Парламентым ипащэ.

Нәужым бжыхьәсе ләжьыгъэхэм яlухыжьын районым зәрәщыкlуагъэм, хьасэхэм язытет, фитосанитарне шапхъэхер зерагъецакlехерем зехесыгъом хелажьехерер атегущыlагъех. Цыфым ипсауныгън, лежьыгъе языгъекlыре уц шlойхер хьасехем къашымыкlынхем, псеупlехер зельамыкlунхем анаlе тырагъетыныр пшъерылъ шъхьаlехем зеращыщыр Владимир Нарожнем къыхигъещыгъ.

— Амброзием мэкьумэщ хьызмэтым зэрарышхо регьэш ы, ч ыгум иягьэ регьэк ы, лэжьыгьэ хьасэу ар зыхэтхэм кьарахыжырэр бэк ы нахь мак I, техникэр ахэхьаныри кьины кьеш ы. Ахэм ямызакьоу, амброзием ц ыфым ипсауныгьэ зэщегьакьо. Ар пстэумэ анахь шъхьа I, — къы- Іуагь Парламентым и Тхьаматэ.

Уц шІойхэм, амброзиери зэрахэтэу, зэрар къамыхыным пае псэупІэ кой администрациехэм, мэкъумэщ хъызмэтым пылъхэм ахэр зэрагъэкІодыхэрэм нахь гъэлъэшыгъэу улъыплъэныр хэкІыпІэхэм анахь тэрэзэу зэхэсыгъом хэлэжьагьэхэм зэдаштагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Ихэку фэщэгъэ ныбжьыкІ

Мафэхэр, илъэсхэр къэмыгъэуцушъунэу макlox, ау сыд фэдиз тешlагъэми, тарихъыр къэнэжьы. Кавказ заом ыпкъ къикlыкlэ адыгэ лъэпкъыр итэкъухьагъэ хъугъэ, ахэр непэ зыщымыпсэурэ къэралыгъо щыlэп пloми хъущт.

Къэlогъэн фае, тыдэ щыlэхэми, зипъэпкъ зымыгъэкlодыгъэу, зэрэадыгэм рыгушхоу, шэн-хабзэхэр зезыхьэхэу ахэм ахэтыр макlэп. Къакlэхъухьэрэ сабыйхэм яцlыкlугьом къыщегьэжьагьэу къызыхэкlыгьэхэр афаlуатэ, зыхэсхэм ахэмыкlодэнхэм пылъых.

Зигугъу къэсшыщтыр Сирием къыщыхъугъэу, щапјугъэу, янэ-ятэхэр ащ щэпсэух нахь мышіэми, Адыгэ Республикэм къэкіонэу, щеджэнэу тезыубыти, ятэжь піашъэхэм яхэкужъ къинэжьыгъэ Нажьэ Мыхьамэт. Адыгэ къэралыгъо университетым физическэ культурэмкіэ ыкіи дзюдомкіэ и Институт, нэужым магистратурэр ащ къыухыгъэх.

— Адыгэхэм ятарихь къысфаГуатэээ сыкъэтэджыгь. Ащ седэГуныр лъэшэу сикГэсагь ыкГи тильэпкъэгьухэр зыщипсэухэрэм сыкГонэу, зэзгъэльэгьунэу льэшэу сыфэягь. Адыгеим шГулъэгьоу фэсшГыгъэр сыгу икГыщтыгъэп. Сятэ 1994рэ илъэсхэм адэжь Мыекъуапэ къэкГогьагь, ащ ыуж хэкум сыкыгъэкГожынэу мурад ышГыгьагь. Гурыт еджапГэр къы-

зысэухым Адыгэ Хасэм ситхьапэхэр схьыгьэх, Мыекьуапэ сыщеджэнэу сыкъагьэкІуагъ. Урысыбзэр илъэскІэ зэзгъашІи, нэужым институтым сычІэхьагь. Уахътэр къэсымышІэу кІуагьэ. Адыгеим сыщыгупсэфыгь, рэхьатныгьэ щызгьотыгь. Адыгэ кІалэхэр бэу нэІуасэ сшІыгьэх, ныбджэгьу кьысфэхьугьэх. Адыгэ шэн-хабзэхэм афэгьэхьыгьэ Іофтхьабзэу республикэм щызэхащэхэрэр сикІасэх, адыгэ джэгүхэм сэкІо, сигуапэу ся*плъы*, — eIo тигущыІэгъу.

КІэлэ ныбжыкІэр адыгабзэкІэ дэгъоу мэгущыІэ. Сирием щыпсэу зэхъум ятэ дзэм хэтыгъэти, дзэ къэлэ цІыкІум щыпсэущтыгъ, араб нэмыкІ ащ дэмысыгъэми, бзэр ашІомыкІодыным пае ятэ унэм адыгабзэкІэ щигъэгущыІэщтыгъэх. МэфэкІ мафэ зыхъукІэ ятэ къызыщыхъу-

гъэ къуаджэу Къунчыкъохьаблэ кlощтыгъэх. Ащ зихэкужъ егъэзыгъэкlэ къэзыбгынагъэхэр дэсых.

Илъэсипші хъугъэ Мыхьамэт ятэжь піашъэхэм ячіыгужь къыгъэзэжьыгъэу зыщыпсэурэр, унагъо ышіагъ. Ипшъэшъэ ціыкіоу Раянэ адыгэ чіыгум къызэрэщыхъугъэм егъэгушхо. Кіэлэ ныбжьыкіэр зыфеджэгъэ сэнэхьатым ищыіэныгъэ гъогу рипхынэу хъугъэп, зэдзэкіакіоу юф ешіэ, иунагъо зэрэхигъэхъощтым пылъ. Мыекъуапэ унэ къыщищэфыгъ.

Ышнахыкіэ Налщык щеджагь ыкіи врачэу Іоф ешіэ, ышыпхъухэр Сирием ыкіи Дубай щыіэх. Ятэ дзэм зэрэхэтым ыпкъ къикіыкіэ ятэжъхэм ячіыгужъ кыыгъэзэжьын амал иіагъэп, ау джы пенсием кіуагъэ, уахътэу ищыкіагъэр зытекіыкіэ, къэкіожьынэу щыт.

— Шъыпкъэу пІон хъумэ, сиунагьо Сирием ис нахь мышІэми, Адыгеим сыщыгупсэфыгь. Сихэку нахь рэхьат, нахь кьабз, уисабый уихэку кьыщыхьуным фэдэ щыІэп, — eIo кІэлэ ныбжыыкІэм.

Ятэжь піашъэхэр къызэплъэкіыжьхэзэ, егъэзыгъэкіэ зэрыкіыжьыгъэхэ хэгъэгум къэкіон, щыпсэун амал иіз зэрэхьугъэм Нажьэ Мыхьамэт лъэшэу рэгушхо. Адыгеим унэгъо дахэ щишіэн, адыгэ лъэпкъыр ыгъэбэгъон гухэлъ иі. *ДЕЛЭКЪО Анет.*

ЛІакъом ылъапсэ тыдэ къыщежьэра?

Хы ШІуціэ Іушьом щыіэ шапсыгьэ кьуаджэхэм ятарихьэу хьугьэ-шіэгьэ зэфэшьхьафхэмкіэ баир джыри икьоу зыми зэригьэшіагьэп. Мы чіыпіэм щыпсэурэ краевед анахь чанхэр ары кьэбарэу лізужхэм зэіапахызэ кьагьэнагьэхэм, хьугьэ-шіагьэхэр кьизыіотыкіырэ тхыльхэм альыхьухэрэр. Нахыжьхэм кьаіотэжьыщтыгьэхэр кьыткіэхьухьэрэ лізужхэм альагьэіэсыжынхэм ахэр ыуж итых.

Ащ фэдэу къычlагъэщыжьхэрэм гъэшlэгъонхэр къахэкlых. Ахэм ащыщэу Шъэумэн пlакъом фэгъэхьыгъэр 2000-рэ илъэсхэм якъихьагъухэм Tloпсэ районым ит къуаджэу Псыбэ дэсхэм къысфаlотэгъагъ.

Мы псәупіэм пэмычыжьәу, километритіу гор ныіэп зәрэпәіудзыгьәр, «Шьәумән тіысыпіәкіә» еджәхәу чіыпіә иі. Ар къыздикіыгьәр, арәуштәу зыкіыраіуагьәр къышіэжьәу непә зи къуаджәм къыдэнәжьыгьәп. Зыщыгъуазэхәр ежь Псыбә итарихъ 1461-рә илъэсхэм къызәращежьәрәр ары.

Тарихъым къызэрэхэнагъэмкіэ, Кавказ заом ыпэкіэ джы Псыбэ зыдэщысым Кобл ліакъор щысыгъ. Ахэм къатекіыгъэхэм ащыщ горэм къуаджэр зыгъэпсыгъэхэм агъэтіысхьэгъагъэу ыіуи чъыгэе чъыгышхо къаригъэлъэгъугъагъэу, Псыбэ итарихъ урыс пачъыхъэу Иван Грознэм адыгэ пщым ыпхъоу Марие къызищагъэм, ар 1561-рэ илъэсыр ары, ыпэкіэ зы ліэшіэгъукіэ узэкіэіэбэжьмэ къыщежьэу къафиіотэгъагъэу ціыфхэм къэбар ахэлъ...

Къуаджэм итарихъ епхыгъэ материалхэр илъэсипші пчъагъэрэ къэзыугъоигъэ Акіэгъу Рэмэзан, гухэкіыми, къытхэтыжьэп, къызэриіотэжьыщтыгъэмкіэ, Кавказ заом илъэхъан шапсыгъэхэр пачъыхьэм идзэхэм лъэшэу зэрапэуцужьыхэрэм ыгъэгубжыгъэхэу, уіэшыгъэ техакіохэр псыхъо кіэим кіонхэу дзэ пащэхэм унашъо ашіыгъагъ. Къушъхьэчіэсхэр агъэіэсэнхэу, къуаджэхэр агъэкіодыпэнхэу ары ахэм пшъэрылъэу яіагъэр.

Ащ фэдэ «рейдхэм» ахэтыгъэхэми аушъэфыщтыгъэп, тарихъым пыльхэми къаютэжьы зэхэдз амышюу, жъалымуу къоджэ псэупюхэр зэрагъэстыщтыгъэхэр. Унашъоу къафашыгъэм пэуцужьынхэ е амыгъэцэкюн фитыгъэхэп, арышъ, цыкуи, ини, зыпарэми шъхьасыщтыгъэхэп. Ащ тетэу а лъэхъаным псыхъоу Псыбэ икюй дэсыгъэ къоджэ 30 тырахыгъагъ...

Шъэумэн ліакъом икъэбарэу щыіэр бэп. Псыхъом иджабгъу нэпкъ тесыгъэхэу, Псыбэ километритіум ехъукіэ пэіудзыгъагъэхэу ары къызэраіотэжырэр. Псэупіэр иныгъэп, гъэхъунэ дахэм тесыгъ, апэмычыжьэу псынэкіэчъ иіагъ. Зэрэхабзэу, Шъэумэнхэм якъэхалъэчылэм къыготыгъ. Къушъхьэу псынэкіэчъ псыр къызэхыщтыгъэм джы къызнэсыгъэм «Шъэумэн къутыр» раіо.

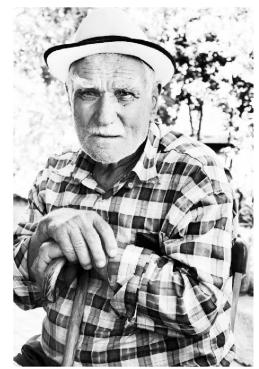
1883-рэ ильэсым Тыркуем къикыжи унэгъо 17 ячыгужъ къэкюжьыгъагъ. Ахэм къуаджэу Псыбэ агъэпсыгъ. Шъэумэн унэгъо заулэу зыпсэ къэнагъэхэр Тыркуем зэпырыкыжьынхэм ычыпрыкы Пшызэ шъолъырым кюжьыгъагъэх. Шапсыгъэхэр бэу Тэхъутэмыкъое районым зэрисхэр тэшю.

Шъэумэн къуаджэр агъэстыгъэу, чъыгхатэу зэрыгушхощтыгъэхэм щыщ тlэкloу къэнэжыгъагъэм нэмыкl имытыжьыгъэу Псыбэ къэзыгъэзэжьыгъагъэхэм къаlотэжьыщтыгъ...

Уахътэ зытешіэм, Шъэумэн ліакъом

Тарихъым пылъхэми къаІотэжьы зэхэдз амышІзу, жъалымэу къоджэ псэупІэхэр зэрагъэстыщтыгъэхэр. Унашьоу къафашІыгъэм пэуцужьынхэ е амыгъэцэкІэн фитыгъэхэп, арышъ, цІыкІуи, ини, зыпарэми шъхьасыщтыгьэхэп. Ащ тетэу а лъэханым псыхъоу Псыбэ икІэй дэсыгъэ къоджэ 30 тырахыгъагъ...

икъуаджэ икlодыкlэ «шыхьат фэхъугъэу» къэнэжьыгъагъэхэри хэкlокіэжьыгъэх. АкІэгъу Рэмэзанэ къызэриІотэжьыщтыгъэмкіэ, чіыпіэм ыціэ, псынэкіэчъыр, чъыгаер ыкІи къэхальэм щыщ тІэкІу къэнэжьыгъагъэр. Псыбэ дэсыгъэ нахьыжъхэм къашІэжьыщтыгьэр я 20-рэ ліэшіэгьум иапэрэ ильэсхэм Шъэумэнхэм якъуаджэу агъэстыгъэм еплъынэу ныо горэ къызэрэкІогъагьэр ары. Ащ къызэриІотэгъагъэмкІэ, Пшызэ шъолъыр кІожьыгъагъэхэм ар ащыщыгъ, иунагьо игъусэу ащ къыдэнэжьыгъагъэх. Ныом гущыІэгъу зыфэхъухэм ыуж теубытагъэ хэлъэу къушъхьэу, псынэкІэчъэу ыкІи гъэхъунэу къуаджэр зыдэщысыгъэ чІыпІэм къэнагъэхэм «Шъэу-

мэн хэкужъ» раlогъагъэу къэбар щыl. Ильэс заулэкlэ узэкlэlэбэжьмэ, Шъэумэн лlакъом щыщхэм Тыркуем сащыlукlэгъагъ. Измир пэмычыжьэу щыс къоджэ псэупlэу Хамидие зыцlэм, мыщ щыlэ адыгэхэр Пчэныцэкlэ еджэх, унэгъо 250-рэ дэс, тильэпкъэгъу нэбгырэ миным ар ехъу. Тыркухэр мэкlэ дэдэх, адыгэхэм янахьыбэр хы Шlуцlэ lушъом щыпсэущтыгъэ шапсыгъэ лlакъохэм, Тхьэгъушъэхэм, Чэтаохэм, Тыухэм, Цушъхьэхэм, Джарымэхэм, Гугъэжьухэм, Тlэшъухэм, Шъэумэнхэм атекlыгъэхэр

ары. Илъэсипші пчъагъэкіэ узэкіэіэбэжьмэ, Стамбул пэмычыжьэу щыт къуаджэу Черкесскэкіэ заджэхэрэм къыдэкіыжьхи ащ къэкіожьыгъагъэх.

- ХэушъхьафыкІыгъэу тыщыІэнэу мэхъу, сыда піомэ тыдэкій тырку къуаджэх щысхэр, ахэм якультури, яхабзэхэри нэмыкіых, — къытфиіотэгьагь анахьыжъэу мы чіыпіэм щыпсэухэрэм ащыщэу Шъэумэн Юсыф. — Анахьэу тызпыльыр мэкъумэщ хъызмэтыр ары. Чыгум тятэхэр ыгъашхэщтыгьэх, джы тэри, тикІалэхэри егъашхэх. Зэгорэм Пчэныцэ адыгэ къуаджэу щытыгь. ЕтІанэ мехельнит дехнешьний дехеншьний ухант хабзэ ашІи, зэхэкІухьагьэ тыхъугь, тисабыйхэр тыркубзэкІэ мэгущыІэх. ТиныбжьыкІэхэм янахьыбэм адыгабзи ашІэ, хабзэ горэхэри къытхэнэжьыгъэх, ау неущ хъущтыр зыми ышІэрэп. Лъэпкъхэр зэхэмыкіухьанхэм пэуцужьыгъуае хъугьэ.

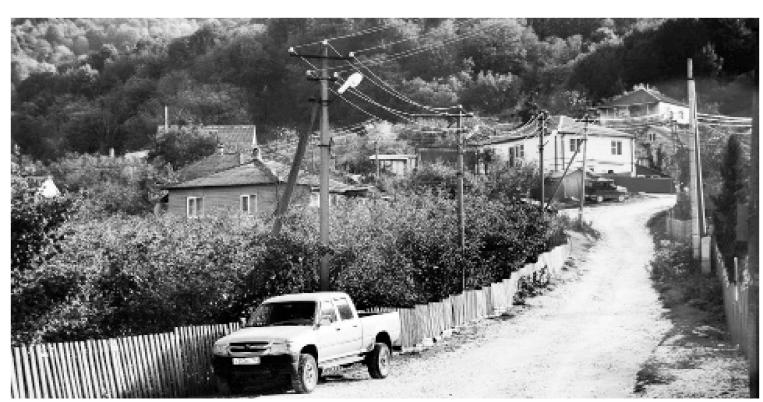
Шъэумэн татэр, гухэкІыми, псаумэ сыщыгъуазэп, «командирскэ» мэкъэ чан иІагъ. Зэгорэм ар къоджэ администрацием ипэщагъ, зэкІэ дэсыр ешІэ.

— Мы къуаджэм дэс унагъохэм ащыщхэр хы Шјуціэмкіэ къызэпырыкіыхи, Балканхэмкіэ, Босниекіэ къакіохи, Стамбул къыдэхьэгъагъэх, — къыіотэгъагъ Юсыф. — Я 19-рэ ліэшіэгъум ия 60-рэ илъэсхэм Кавказ къырафыгъэу Стамбул къыдэхьэгъэ адыгэхэр зэрэбэм къыхэкіыкіэ, ахэр зэбгыращынхэшъ, куп-купэу агъэтіысынхэу тырку пащэхэм рахъухьэгъагъ. Адыгэхэм Іашэ аіыгъыгъэп, гъаблэмрэ узымрэ гъэретынчъэ ашіыгъагъэх, ау ащ пае къэмынэу ащыщынэщтыгъэх.

Пчэныцэ дэс нахьыжъхэм къызэраІотэжьыщтыгъэмкІэ, къэкІырэ уцхэмкІэ Іазэхэу, къупшъхьэу фыкъуагъэр зэтезыгъэуцожьэу адыгэу къуаджэм дэсыгъэр бэ. А пъэхъаным пчыхьапІзуи амылъэгъугъэ хирургическэ операциехэр щашІыщтыгъэхэу къаІотэжьы. Медицинэм ылъэныкъокІэ сэнаущыгъэу Кавказ къыздырахыгъэр пІзужхэм зэІэпахызэ пъагъэкІуатэщтыгъ... Непэ ар пшахъом хилъэсэжьыгъэм фэд, зыпари Іазэу къыдэнэжьыгъэп.

НЫБЭ Анзор.

Сурэтхэм арытхэр: Шъэумэн Юсыф; къуаджэу Псыбэ изы урам.

ЦІыфыр, лъэхъаныр

Яльэмыдж уахьтэм щэпытэ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм ибгьэхэль тамыгьэу «Закон. Пшъэрыль. ЦІыфыгь» зыфиlорэр зыфагьэшьошагьэхэм ащыщхэм гущыlэгьу тафэхьугь.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу, Урысыем и Ліыхъужъэу Цэй Эдуард зэlукlэгъум къыщиlуагъ Шэуджэн районым иадминистрацие ипащэу **Аулъз Рэщыдэ** илъэсыбэ хъугъэу хэбзэ къулыкъур зэригъэцакlэрэр. Гуетыныгъэ хэлъэу ипшъэрылъхэр зэшlуехых, иlофшlэгъухэр зылъещэх.

Къралыгьо гьэпсыкіэ иізу Адыгеир зыпсэурэр ильэси 100 зэрэхьурэм фэгьэхьыгьэ Іофтхьабзэхэр Шэуджэн районым щагъэцакіэх. Хьакурынэхьаблэ районым игупч. Къуаджэм революционнэ, ліыхъужь ыкіи лэжьэкіо щытхъум япхыгъэ чіыпіэхэм ащалъэплъэх, зэіукіэгъухэр ащызэхащэх.

Шэуджэн районым иадминистрацие зычlэт унэм ыпашъхьэ Шэуджэн Мосэ ыцlэ зыхьырэ зыгъэпсэфыпlэ паркыр

къыщызэlуахыгъ. Кlэлэцlыкlухэм апае джэгупlэхэр щагъэпсыгъэх. Пшысэхэм къахэхыгъэ сурэтхэр паркым щыслъэгъух. Кlэлэцlыкlухэм ахэр ашlогъэшlэгъоных, ахэм яхьылlагъэу ашlэрэр къызэфаlуатэ.

Парк дэхьапіэм льэгьупхьэу щыт революцием ильэхьан ліыхьужьныгьэ зезыхьэгьэ Шэуджэн Мосэ исаугьэт. Жъалымыгьэ дызэрахьэзэ пыйхэм ар аукіыгь. Мамыр щыіакіэм фэбэнэгьэ нарт ліыхьужьым ыгу къытемыожырэми, ліыгьэу зэрихьагьэмкіэ къытхэт. Зыщымыіэжьыр ильэси 100-м къехьугьэми, щысэ зытетхырэ ціыф льэшэу гъашіэм щытиі.

ЛІыхъужъхэр гъашІэм къыщытхэтых

Хэгъэгу зэошхом лыхъужъныгъэ щызезыхъагъэхэм, ячlыгу къаухъумэзэ фэхыгъэхэм афэгъэхьыгъэ саугъэтыр зыгъэпсэфып!э паркым къыпэгъунэгъу. Советскэ Союзым и Лыхъужъэу Андырхъое Хъусен ыц!э зыхъырэ Унэ-музеири къоджэ пчэгум ит, ц!ыфхэм як!уап!.

Ильэс зэфэшьхьафхэм яхэгьэгу, ячlыгу кьаухьумэзэ ліыгьэ зезыхьагьэхэр гьашіэм кьыщытхэтых. Шэуджэн районым иадминистрацие ипащэу Аульэ Рэщыдэ кьызэриlуагьэу, кьэралыгьо гьэпсыкіз иləу Адыгеир зыпсэурэр ильэси 100

зэрэхьурэм фэгьэхьыгьэ Іофтхьабзэхэр нахь игьэкІотыгьэу бжыхьэм зэхащэщтых.

Пащэр ящысэшІу

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» икъутамэу Кощхьэблэ районым щыІэм ипащэу НэпшІэкъуй Амин ишІушІагьэкІэ Адыгэ Республикэм, къош республикэхэм ар ащашІэ. Илъэсыбэ хъугъэ Кощхьэблэ районым и Адыгэ Хасэ Амин ипащ.

Кощхьэблэ районым иадминистрацие щыкогьэ зэхахьэм АР-м и Парламент и Тхьаматэ игуадзэу Цэй Эдуард кыншыгущыгагь. Парламентым ибгьэхэль тамыгьэу «Закон. Пшьэрыль. ЦІыфыгь» зыфигорэр Нэпштэкьуй Амин кызэрэфагьэшьошагьэм зэгуктэгьум хэлажьэхэрэр шигьэгьовагьэх.

Кощхьэблэ районым иадминистрацие ипащэу Хьамырзэ Заур хабзэм икъулыкъушІэхэмрэ Адыгэ Хасэм хэтхэмрэ зэгурыІоныгъэ ахэльэу Іоф зэрэзэдашІэрэм шІуагъэу къытырэр зэІукІэгъум щыхигъэунэфыкІыгъ.

Нэпшіэкьуй Амин щыіэныгьэм щыкіагьэу хильагьорэм кьытегущыіэныр, іэшьхьэтетхэр бэрэ кьыубынхэр ишэнэп. Іофым изэхэщакіохэм гьусэ афэхьуныр, иамал ельытыгьэу ишіуагьэ аригьэкіыныр хэбзэ пытэ фэхьугь.

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхьаматэу Ліымыщэкьо Рэмэзан Кощхьэблэ районым иадминистрацие щыкіогьэ зэхахьэм хэлэжьагь. Нэпшіэкьуй Амин Адыгэ Хасэм хэтхэм щысэ зэрафэхьурэм иеплъыкіэхэр къыриіоліагьэх.

Адыгэ Хасэм и Хэсашъхьэ изэlукlэгъухэм Нэпшlэкъуй Амин пэшlорыгъэшъэу зафегъэхьазыры, lофым хэкlыпlэу кьыфигъотыщтхэр зэфехьысыжых. Зэхахьэм бэрэ къыщыгущыlэныр, цlыфхэм уахътэр аlихыныр къыригъэкlухэрэп.

Кощхьаблэ игупчэ адыгэ литературэм льапсэ фэзышІыгьэ тхакІоу КІэрэщэ Тембот исаугьэт щыгьэуцугьэным, адыгабзэр кІэлэцІыкІу ІыгьыпІэхэм, еджапІэхэм нахьышІоу ащызэрагьэшІэным, нэмыкІ Іофыгьохэм А. НэпшІэкьуир чанэу ахэлэжьагь.

«Илэжьакіэ фэд илэжьыгьэ» адыгэмэ alo. А. Нэпшіэкъуим къытиіуагьэмэ къахэдгьэщырэр: узыщыщ лъэпкъым ыбзэ, итарихъ, шэн-хабзэхэр дэгъоу зэбгъэшіэнхэ, ныбжьыкіэхэм щысэ уафэхъун

фае. Іофым уфежьэным ыпэкіэ уиамалхэр къыдэльытэх, гъусэ къыпфэхъущтхэм ягупшыс.

— Бзыуцыфым машю хэбгьэбыльхьан пльэкіыщтэп, — тизэдэгущыіэгьу льегьэкіуатэ Ліымыщэкью Рэмэзан. — Адыгэ Хасэм Іоф щызышіэ зышіоигьохэр Нэпшіэкьуй Амин фэдэхэм акіырыпльыхэ тшіоигьу. Щытхъу къэпхьыным пае Адыгэ Хасэм ухэмыхь, ціыфхэм уишіуагьэ зэрябгьэкіыщтым егупшыс. Бзыуцыфым машіор кізудзэмэ сыдэущтэу бгьэкіосэжьыщта? Ащ сыдигьуи уегупшысэн фаеу Амин ельытэ.

— Лъэпкъыбэ Кощхьэблэ районым щэпсэу, дин зэфэшьхьафхэр щалэжьы. Ціыфхэр зэбгъэшіунхэм фэші уядэіун, ягумэкіхэр зэхэпхынхэм уфэхьазырын фае. Уишіуагъэ зэрябгъэкіыщтым унаіэ тедз, — elo Нэпшіэкъуй Амин.

Ти Ліышъхьэу Къумпіыл Мурат, Правительствэр, Парламентыр, Кощхьэблэ районым ихэбзэ къулыкъушіэхэр ціыфхэм ящыіэкіэ-псэукіэ нахьышіу шіыгъэнымкіэ кіэщакіо зыфэхъухэрэ Іофтхьабзэхэм А. Нэпшіэкъуим защегъэгъуазэ. Пэщэ ізнатіэм уіут зыхъукіэ Іоф зэхэдз пшіыныр мытэрэзэу елъытэ.

Урысыем щыпсэурэ льэпкьхэм яискусствэрэ якультурнэ кlэнрэ мыгьэ я Ильэс. Льэпкь lэпэlасэхэм яlэшlагьэхэм яхьылlэгьэ кьэгьэльэгьонхэу республикэм щыкlохэрэм Адыгэ Хасэр ахэлажьэ.

СурэтышІ-модельер цІэрыІоу СтІашъу Юрэ Адыгэ Хасэм игьэцэкІэкІо куп хэт. Ащ иІофшІагьэхэр США-м, Тыркуем, Сирием, Иорданием, Москва, Кьыблэм, Темыр Кавказым, нэмыкІхэм кьащагьэльэгьуагьэх. Олимпиадэ джэгунхэу Шьачэ щыкІуагьэхэм якультурнэ программэ хэлэжьагь. Тильэпкь ІэпэІасэхэм яІофшІагьэ дунаим нахьышІоу щашІэным Адыгэ Хасэр тапэкІи зэрэпыльыщтыр ПІымыщэкьо Рэмэзанрэ НэпшІэкьуй Аминрэ кьаІуагь.

ТІэшъу Нурбый, Гъукіэ Замудин, Гостэкьо Русльан, Бэджэкьо Бэлэ, Гумэ Ларисэ, Хьуажь Рэмэзан, Гьогунэкьо Мухьарбый, Абрэдж Гощэфыжь, нэмыкіхэм аціэхэр къырајуагъэх. Ясэнэхьат хэшіыкі фызиіэхэм, Іофтхьабзэхэм якіэщакіохэм Адыгэ Хасэр сыдигъуи ягъусэщт, ныбжьыкіэхэм щысэ афэхьущтых, лізужхэм ялъэмыджхэр агъэпытэщтых.

ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

ТхылъеджапІэр, искусствэр

Сурэттехым уегьэгьуазэ

Адыгэкъалэ имодельнэ тхылъеджапІэ щызэхащэгьэ зэхахьэр фэгьэхьыгь сурэтэу тырахыгьэм щыІэкІэ-псэукІэр къызэригьэльагьорэм.

Урысыем игеографическэ обществэ хэтэу, сурэттехэу Хьакьуй Аленэ (Иванова) иегьэджэн зэхахьэ гьэшlэгьонэу кlуагьэ. Сурэтхэр зэрэтырихыхэрэм, темэрыкlи сурэтым гупшысэу хилъхьащтыр къызэрэхихырэм, нэмыкl-хэм кьатегущыlагь.

Сурэтрепортажыр зэрэбгьэпсыщтым, орэдыlохэм, театрэм иартистхэм, фэшьхьафхэм сурэт атепхы зыхъукlэ хэушьхьафыкlыгьэу lофшlэныр зэхэпщэн зэрэфаем, нэмыкlхэм А. Хьакъуир къатегущыlагь.

Тыкьэзыуцухьэрэ дунаим епльыкlэу фыуиlэр сурэтымкlэ къэбгъэлъэгьоным фэшl пэшlорыгьэшъэу

зыбгъэхьазырыным, чыппаціэхэр, тарихъыр зэбгъэшіэнхэм ямэхьанэ, фэшъхьафхэм яхьыліэгъэ къэбархэр зэхахьэм къыщаютагъэх

— Сурэтыр зэрэтепхыщт шlыкlэм, сурэт пэпчъ гупшысэу хаплъхьэ пшlоигъом, нэмыкlхэм Аленэ гъэшlэгъонэу къатегущыlагъ, — къыlуагъ зэхахьэм хэлэжьэгъэ Ф. Тхьалым.

Узыгъэгъозэрэ сурэттехым нахьыбэрэ уlукlэ зэрэпшlоигьом тхыльеджакlохэр къыпегущыlагъэх. Модельнэ тхыльеджапlэр lофшlэкlэшlум зэрэфытегъэпсыхьагъэр яеплъыкlэхэм къащыхагъэщыгъ.

Атлетикэ псынкІэр

Урысыем атлетикэ псынкІэмкІэ изэнэкьокьу къалэу Чебоксары щэкІо. Москва хэкум, Къэбэртэе-Бэлъкъарым ацІэкІэ зэнэкъокъум хэлэжьагъ Мария Ласиикене.

Капитанэу М. Ласицкене ЦСКА-м хэт, лъагэу пкlэным пылъ (прыгунья в высоту).

Метритіум епкіи, хэгьэгум дышъэ медалыр къыщихьыгъ. Марие унагъо ихьаным ыпэкіэ лъэкъуацізу ыхьыщтыгьэр Кучина. Къэбэртэе-Бэлъкъарым иціыф гъэшіуагъ. 2020-рэ ильэсым Олимпиадэ джэгунхэм дышъэр къащихьыгъ, дунаим гъогогъуищэ апэрэ чіыпіэр къыщыдихыгъ — 2015-рэ, 2017-рэ, 2019-рэ илъэсхэм.

Хэгъэгу, дунэе зэнэкьокъухэм апэрэ чыпіэхэр къащызыхьыгьэ Мария Ласицкене спортышхом гьэхъагъэу щишіыхэрэм ахигъэхъонэу фэтэіо.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзы-гъэкІырэр: АР-м лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм

Адресыр: 385000 къ. Мыекъуапэ, ур. Крестьянскэр, 236

иамалхэмкІэ и Комитет

Редакциер зыдэщыІэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79
Редакцием авторхэм къаІихырэр А4-кІэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкІэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сагырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цІыкІунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ гхыгъэхэр редакцием зэкІегъэкІожьых.

mail.ru

E-mail: adygvoice@

Зыщаушыхьатыгъэр: УФ-м хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ

номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкІэмкІи пчьагъэр 4795 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 1390

Хэутыным узщыкlэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 Зыщыкlэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьа
Іэр
 Дэрбэ Т.И.

Редактор шъхьа Гэм игуад зэр Мэщл Гэкъо С. А.

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр

> ЖакІэмыкъо А. 3.

Культурэр, щыІэныгъэр

ГъэцэкІэжьынхэр щэкІох

Красногвардейскэ районым икъуаджэу Адэмые культурэм и Унэу дэтыр агъэцэкІэжьы.

Адыгэ Республикэм культурэмкіз и Министерствэ культурнэ-зыгьэпсэфыпіз іофшіапізхэм язытет нахьышіу шіыгъэнымкіз 2019—2024-рэ илъэсхэм ательытэгьэ унашъохэр гъэцэкізгъэнхэмкіз іофтхьабзэхэр зэхещэх.

Урысыем илъэпкъ проектэу «Культурэм» хэхьэрэ Іофыр рагъэжьагъ. Къоджэ культурэм и Унэ игъэцэкІэжьын сомэ миллион 23-м ехъу пэlухьащт. Электрон шІыкІэм тетэу зэнэкъокъум текІоныгъэр къыщыдэзыхыгъэ ІофшІапІзу «Уютым» зэзэгъыныгъэ дашІыгъ. Пчъэхэм, шъхьаныгъупчъэхэм ягъэцэкІэжьын, унашъхьэм изэблэхъун, электроэнергием, фабэр къэзытырэ пкъыгъохэм япхыгъэхэр зэтырагъэпсыхьажьых.

— Культурэм и Унэ ыкlоці ыкіи итеплъэ зэхъокіыныгъэхэр афашых. Унэм ыпашъхьэ агъэдэхэщт.

Макъэм, нэфынэм япхыгъэ техникэр зэтырагъэпсыхьащт, тетlысхьэпіэ дахэхэр кізу чіагъзуцощтых. Шъолъыр ыкіи чіыпіэ бюджетым къахахыгъэ сомэ миллиони 5 ахэм апаlуагъэхьащт, — къыіуагъ Красногвардейскэ районым иадминистрацие культурэмкіэ ыкіи киномкіэ и Гъэіорышіапіэ ипащэу Екатерина Макинам.

— 1959-рэ илъэсым Адэмые культурэм и Унэ ашіыгъ, — къытијуагъ Адыгэ Республикэм культурэмкіэ и Министерствэ икъулыкъушізу Теуцожь Нуриет. — Художественнэ самодеятельностым икружоки 9-мэ, нэмыкіхэм Іоф щашіэ. Лъэпкъ къэшъокіо ансамблэу «Насып», лъэпкъ музыкальнэ ізмэ-псымэхэмкіэ ансамблэу «Іошъхьэмаф» зыфиюхэрэр районым щыкіорэ зэхахьэхэм, мэфэкіхэм ахэлажьэх.

Адэмые шіэныгьэлэжьэу, куль-

турэм июфышізу, тхакіоу ціыф ціэрыіуабэ щапіугь. Къуаджэр ціыфэу дэсхэм агьэдахэ. Культурэм и Унэ зызэтырагьэпсыхьажькіэ, дунаим щызэльашіэрэ тиансамблэхэу «Налмэсым», «Ислъамыем», республикэм и

Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыціэ зыхьырэм, Адыгеим иорэдыюхэм пчыхьэзэхэхьэ гъэшіэгьонхэр къуаджэм щызэхащэщтых.

Псэолъэшіхэм яюф дэгъоу зэхашэнэу, культурэр зышіогъэшіэгьонхэр агьэгушіонхэу афэтэю.

Къатхэхэрэм яшІошІрэ редакцием иепльыкІэхэмрэ зэтемыфэнхэ альэкІыщт.

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.